

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ในโลกปัจจุบันที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว เนื่องจากความก้าวหน้าของสรรพวิชาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ ซึ่งความก้าวหน้าของเทคโนโลยีต่าง ๆ เหล่านี้ส่งผลให้ประเทศไทยต้องเร่งพัฒนาตนเองเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง และสามารถแข่งขันกับนานาประเทศได้ ซึ่งกระแสการเร่งพัฒนาและสภาพเศรษฐกิจที่ต้องแข่งขัน ได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมไทยทำให้เกิดการปรับตัว เพื่อแข่งขันมีค่านิยมทางวัตถุสูงขึ้น เกิดการเอาเปรียบซึ่งกันและกัน มุ่งแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองมากกว่าส่วนรวม ขาดคุณธรรมจริยธรรมขาดสมดุลทั้งทางจิตใจและวัตถุมากกว่าจิตใจมากขึ้นทุกขณะ เราจึงเห็นได้ว่าบุคคลในสังคมมีความสำนึกต่อส่วนรวมลดน้อยลงทุกที ซึ่งตัวบ่งชี้ง่าย ๆ ที่มองเห็นทั่วไป อาทิเช่น การจะไปที่ไหนก็จะเห็นแต่ป้ายจำนวนมากเขียนไว้เพื่อเตือนสติคน เช่น

- “โปรดเห็นใจแก่สตรีและคนชรา”
- “โปรดช่วยกันรักษาความสะอาด”
- “ห้ามบ้วนน้ำลายลงบนพื้น”
- “ห้ามทิ้งขยะ”
- “โปรดทิ้งขยะลงในถัง”
- “ห้ามสูบบุหรี่”
- “ห้ามทิ้งก้นบุหรี่”
- “ทิ้งขยะปรับ 2,000 บาท”
- “ทิ้ง จับ ปรับหนึ่งพัน”
- “ขึ้นลงชั้นเดียว โปรดใช้บันได”
- “โปรดทำความสะอาดก่อนออกจากห้องน้ำ”
- “ปิดน้ำ ปิดไฟ ปิดแอร์ ก่อนออกจากห้อง”
- “โปรดอย่าทำลายสิ่งของสาธารณะ”
- “งบประมาณมีจำกัด โปรดใช้อย่างประหยัด”
- “กรุณาอย่าทิ้งผ้าอนามัยลงในโถส้วม”

ป้ายลักษณะเช่นนี้ยังมีอีกมากมาย และหากทุกคนมี “จิตสาธารณะ” และป้ายเหล่านี้คงไม่ต้องทำคิดให้เลื่อนไปหมด แต่ทั้งนี้เพราะคนไทยยึดถือคำพูดที่ว่า “ทำอะไรได้สามใจ คือไทยแท้” ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องร่วมกันสร้างจิตสาธารณะให้กันและกันในสังคมให้มากขึ้น

ปัญหาสังคมในปัจจุบันมีมากมายที่เกิดจากการขาดจิตสาธารณะของบุคคล เช่น กรณีที่เป็นข่าวกรีกโครมว่ามีคนไปถอดน็อตเสาไฟฟ้า ซึ่งเป็นการก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินจำนวนมากของรัฐ รวมทั้งสร้างความเดือดร้อนให้แก่ชาวบ้านทั่วไปที่ได้รับผลกระทบจากการไม่มีไฟฟ้าใช้ การกระทำดังกล่าวถือว่าเป็นการขาดความรับผิดชอบต่อสังคมหรือจิตสาธารณะนั่นเอง

นอกจากนี้ปัญหาที่เกิดจากการขาดจิตสาธารณะที่อยู่ใกล้ตัว ยังมีอีกมากที่สมาชิกทุกคนในสังคมควรต้องตระหนัก เช่น

- ปัญหาขาดเสพติด ซึ่งเกิดจากความเห็นแก่ตัวของผู้ชาย ไม่นึกถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นต่อสังคมโดยรวม
- ปัญหาการปล่อยน้ำเสียออกจากโรงงาน โดยไม่ผ่านการบำบัด ทำให้เกิดความเสียหายต่อการเกษตรและชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชน
- ปัญหาการจอดรถยนต์โดยไม่ดับเครื่องยนต์ ทำให้เกิดควันพิษ โดยเฉพาะในเมืองใหญ่
- ปัญหาหกลูกถูกทอดทิ้ง ทำให้เกิดปัญหาด้านการเลี้ยงดูให้เป็นเด็กที่มีคุณภาพ ซึ่งต้องเป็นผู้ใหญ่ในการพัฒนาสังคมในอนาคต
- ปัญหาการใช้ทางเดินสาธารณะเพื่อประโยชน์ส่วนตัว โดยไม่คำนึงถึงส่วนร่วม เช่น ร้านค้าต่าง ๆ ในเมืองใหญ่ ซึ่งทำให้ผู้สัญจรไปมาไม่มีทางเดินและอาจเกิดอุบัติเหตุได้เมื่อต้องลงเดินในถนน
- ปัญหาการทิ้งขยะลงแม่น้ำลำคลอง ทำให้น้ำเน่าเสีย เป็นมลภาวะทางน้ำ สัตว์น้ำถูกทำลาย และใช้ในการอุปโภค บริโภคไม่ได้
- ปัญหาการฉีดสารเร่งเนื้อแดงในสัตว์เลี้ยง โดยเฉพาะสุกรและไก่ ซึ่งมีผลต่อโรคมะเร็ง ไข้เจ็บในมนุษย์ เช่น โรคมะเร็ง เนื้ออก เป็นต้น
- ปัญหาการดื่มสุราและขับขีรถยนต์/รถจักรยานยนต์ ในวันเทศกาลต่าง ๆ ทำให้เกิดอุบัติเหตุสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินจำนวนมาก

จะเห็นได้ว่าปัญหาดังกล่าว นับว่าเป็นผลพวงจากการขาดจิตสาธารณะนั่นเอง ดังนั้นจิตสาธารณะจึงเป็นจิตลักษณะที่สำคัญที่สุดของสมาชิกทุกคนในสังคมทั้งในระดับโลก ระดับประเทศ และระดับตัวบุคคลที่ทุกคนต้องหันมาให้ความสำคัญและตระหนักในสิ่งนี้อย่างเร่งด่วน

การปลูกฝังจิตใจให้บุคคลมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคมเป็นการสร้างคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นเรื่องที่มาจากภายใน สำนึก “จิตสาธารณะ” จึงนับว่าเป็นสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญในการปลูกจิตสำนึกให้บุคคลรู้จักเสียสละ ร่วมแรงร่วมใจมีความร่วมมือในการทำประโยชน์เพื่อส่วน

ร่วม ช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต และช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคมโดยรวม ดังที่คำขวัญวันเด็กของนายกรัฐมนตรี 2554 ที่ว่า

จากความจำเป็นและข้อมูลที่ได้ประมวลสังเคราะห์ดังกล่าว มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในฐานะที่เป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงของภาคใต้ ที่ทำหน้าที่ให้กับสังคม มาตั้งแต่ พ.ศ. 2510 ได้ผลิตผลิตบัณฑิตออกสู่สังคมมาแล้วมากกว่า 40,000 คน และมีวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยที่ว่า

และทั้งได้กำหนดให้มีวันประโยชน์ของเพื่อนมนุษย์เป็นกิจที่หนึ่งให้ตรงกับวันที่ 24 กันยายน 2553 เหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาจิตสาธารณะของนักศึกษาและศึกษาว่ารูปแบบการดำรงชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีความสัมพันธ์ต่อกันหรือไม่อย่างไร เพื่อผลจากการศึกษาที่ได้ครั้งนี้ จักเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัย คณะหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำไปเพื่อการศึกษา เข้าใจ พัฒนา ปรับเปลี่ยน เสริมสร้าง บ่มเพาะ ชักจูงปลูกฝังนักศึกษาต่อไป

ความสำคัญของการศึกษา

1. ผลการศึกษาทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับจิตสาธารณะและรูปแบบการดำรงชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขต ปัตตานี จำแนก ตามเพศ คณะ ประเภทของโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศาสนา
2. ช่วยให้ทราบว่าจิตสาธารณะและรูปแบบการดำรงชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัย-สงขลานครินทร์สัมพันธ์กันหรือไม่
3. เป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในเชิงลึกต่อไป
4. คุณค่าของข้อมูลที่ได้รับเป็นประโยชน์ต่อมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ และทุกคณะที่จะพัฒนานักศึกษา วางโปรแกรมกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับธรรมชาติของนักศึกษา ในอันที่จะนำไปสู่ศักยภาพอย่างสูงสุด

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร (Population)

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 จากจำนวน 7 คณะ กล่าวคือ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะรัฐศาสตร์ คณะวิทยาการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์และวิทยาลัยอิสลามศึกษาในระดับปริญญาตรีของ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2553 จำนวน 6,935 คน

กลุ่มตัวอย่าง (Sample)

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1, 2, 3 และ 4 จากจำนวน 7 คณะ กล่าวคือ คณะศึกษาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณะรัฐศาสตร์ คณะวิทยาการสื่อสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณะศิลปกรรมศาสตร์และวิทยาลัยอิสลามศึกษาในระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2553 โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างและยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้สูตรของยามานะ ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane, 1973) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
2. เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
3. เพื่อศึกษาจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำแนกตามเพศ คณะ ประเภทของโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศาสนา
4. เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำแนกตามเพศ คณะ ประเภทของโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศาสนา
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจิตสาธารณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

สมมติฐานในการวิจัย

1. จิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี แตกต่างกันตามเพศ คณะ ประเภทของโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศาสนา

2. รูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี จำแนกตามเพศ คณะ ประเภทของโรงเรียนที่สำเร็จการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ชั้นปี ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศาสนา

4. จิตสาธารณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี มีความสัมพันธ์กัน

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา คือ

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) ประกอบด้วย

เพศ

คณะ

ประเภทของ โรงเรียนที่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
ชั้นปี

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

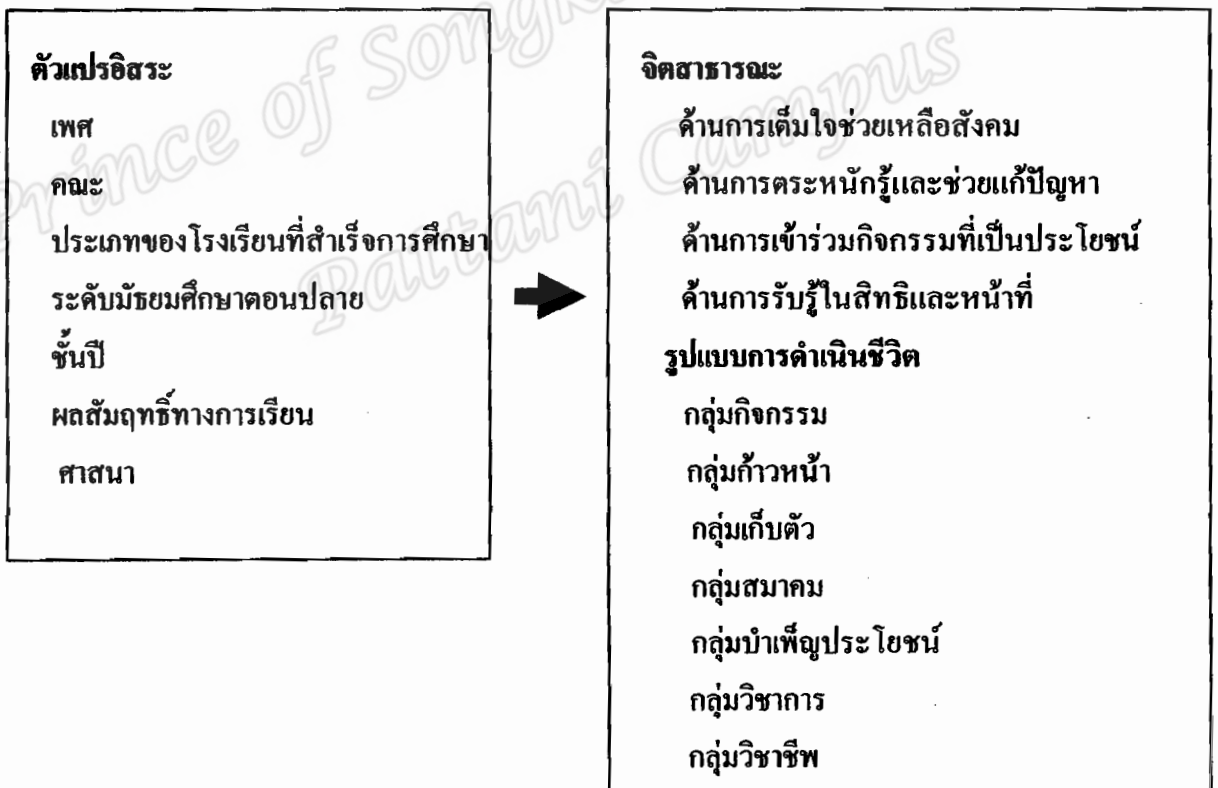
ศาสนา

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variables) ได้แก่

จิตสาธารณะ

รูปแบบการดำเนินชีวิต

กรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **จิตสาธารณะ** หมายถึง คุณสมบัติของบุคคลที่มีความใส่ใจ ให้ความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว รับผิดชอบ เต็มใจช่วยเหลือ ตระหนักรู้และช่วยแก้ปัญหาภายในชุมชนและสังคม เข้าร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ภายในสังคม รับผิดชอบต่อสิทธิและหน้าที่ในฐานะที่เป็นสมาชิกของสังคมส่วนรวม
2. **รูปแบบการดำเนินชีวิต** หมายถึง ลักษณะของบุคคลในการใช้ชีวิตประจำวันภายใต้กรอบแนวคิดปรัชญาของตนเอง ประกอบด้วย 7 กลุ่ม กล่าวคือ กลุ่มกิจกรรม กลุ่มก้าวหน้า กลุ่มเก็บตัว กลุ่มสมาคม กลุ่มบำเพ็ญประโยชน์ กลุ่มวิชาการ และกลุ่มวิชาชีพ ทั้งนี้โดยอาศัยแนวคิดของไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2526)
3. **นักศึกษา** หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี ปีการศึกษา 2553 ในระดับปริญญาตรี จากจำนวน 7 คณะ

Prince of Songkla University
Pattani Campus